

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ

СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Високошколска јединица у Врању

ИСУС ХРИСТОС, БОГОЧОВЕК ПРЕД

ОВОЗЕМАЉСКИМ СУДОМ,

ТЕОЛОШКО – ПРАВНИ АСПЕКТИ

(мастер рад)

Ментор

Проф. др Огњен Вујовић

Студент

Никола Павловић

Број индекса: 315/2022

Врање, 2026.

Садржај:

УВОД.....	3
1. Осуђени: Исус Христос / „Син Божији“ и „Син Човечији“	6
1.1. Теолошки аспект Христове природе	6
2. Јеврејско и римско законодавство у време суђења богочовеку	8
3. Јеврејско и римско законодавство	11
3.1. Судски процес у синоптичким јеванђељима	15
3.1.1. Поступак привођења:.....	15
3.1.2. Поступак изношења оптужби и Исус Христос пред Синедрионом	16
4. Понтије Пилат	24
5. Улога сведока у заштити Исуса Христа	27
5.1. Стари Завет о улози сведока	27
6. „Исус Назарећанин, цар јудејски“ (Јн. 19, 19–20).....	30
7. Исус Христос и пред Иродом Антипом?.....	31
8. Римско право аболације за празник <i>Пасха</i>	33
9. Јеврејски празник: <i>Пасха</i>	36
10. Паралела: Исус Христос – апостол Петар – апостол Јуда.....	38
11. Судски процес у Јовановом јеванђељу	39
11.1. Суђење Исусу.....	40
12. Припадници јеврејских секти као део судског процеса	42
13. Пророчки моменат и виши смисао судског процеса	44
14. Образац Исуса Христа / о понашању према ближњем у случају када он греши	46
15. Старозаветна правила која се превазилазе са доласком Исуса Христа	48
16. Закључак	51
БИБЛИОГРАФИЈА:.....	55

УВОД

Страдање Христово –једна је ванвременска и актуелна тема. Тема, која нас кроз Библијски текст позива на непрестану актуализацију и тумачење.

Такође, суђење Исусу Христу представља један од најсимболичнијих и историјски највише расправљаних догађаја у историји цивилизације. Поред свог религијског значаја, овај процес пружа и дубоку прилику за правно промишљање, нарочито када се анализира из перспективе људских права.¹

Сваке године у време Васкршњих празника – Хришћани на службама које претходе самој Васкршњој Литургији и догађају Васкрсења, постављају питање зашто Спаситељ страда на начин на који страда? За верни народ, Христово страдање јесте спасење кроз васкрсење, један ребус у који је уткана најбитнија теолошка истина.

Према римском праву, како наводи Обрад Станојевић, право се схвата као „уметност доброг и правичног“, а истиче се и да је „све право настало ради човека“. Овакво разумевање права указује на то да правни поступак мора бити усмерен ка правди и заштити личности. У том контексту, поставља се питање да ли је суђење Исусу Христу испуњавало ове основне принципе правичности, будући да је било обележено снажним политичким и религијским притисцима.²

Страдање Исуса Христа јесте страдање које са собом дефинитивно носи највећи број питања. Многа од њих – нажалост нису одговорена ни дан данас. Кроз овај рад, провлачиће се велики број управо тих питања, реконструкција догађаја и тражити одговори на основу до сада истраженог.

---

¹*The trial of Jesus Christ – legal reflections on freedom of thought, conscience and religion*, https://www.dj.univdanubius.ro/index.php/AUDJ/article/view/3607?utm_source=chatgpt.com, 13. децембар 2025.

²О. Станојевић, *Римско право*, Београд, Досије, 2002.

Оно што је најбитније за овај рад јесте чињеница да ће се тема суђења (страдања) Исусу Христу сагледати и обрађивати из два аспекта – *теолошког и правног*.

Теолошки приступ овој теми неизбежан је из простог разлога што Исус Христос није био нека мање битна личност, која лажира своје порекло и статус – како су покушали да га представе они који су га извели пред суд. Исус Христос био је Син Божији, дакле богочовек и то јесте чињеница која, када би се изгубила из вида – читаво тумачење одвела би у погрешном смеру. Теолошки приступ читава све есхатолошке моменте, укључујући и чињеницу да Исус Христос сам највљује своје страдање и све везно за њега. Дакле, очекивао је смрт од стране људи без обзира на његову невиност.

Сам рад обухватиће, историјско – правни контекст са описивањем римског правног система у Јудеји, у време Исусовог суђења. Биће објашњена улога Понтија Пилата у процесу доношења пресуде. Такође, биће изнета улога Синедриона у суђењу, са освртом на јеврејско право и саму позицију јевреја у времену у којем се ово суђење одвија.

Биће истакнуте неправилности у суђењу, пре свега:

Суђење у току ноћи; непозивање сведока одбране; као и питања везана за легитимност оптужби и пресуде према тадашњим законима.

Акцентат ће бити стављен и на сам теолошко – правни моменат који се преплиће у казнама / преступима које се стављају на терет Исусу, а пре свега на то како су религијске оптужбе преведене у политичке, пред римским судом.

Сам крај рада, доноси тумечење вишег смисла читавог овог судског процеса уз помоћ Новозаветних и Старозаветних стихова. Али и закључак у којем ће многа питања бити одговорена и многе дилеме разрешене.

Први и основни извор који треба узети у обзир приликом обрађивања ове теме, што ће у овом раду и бити случај - јесу четири канонска јеванђеља: *по Матеју, Марку, Луки и Јовану*.

Иако прва три поменути, јесу позната као *синоптичка јеванђеља* – јеванђеља са сличном грађом, ипак постоје неке крупне ситнице у којима се разликују које помажу реконструкцију читавог судског процеса у којем се Исус Христос налазио.

На основу поменутих извора, покушаћемо да закључимо да ли је читав овај судски процес био законит и у којој мери; шта је то што се Исусу Христу ставља на терет; пред ким је све Исус Христос испитиван; која је улога и начин функционисања Синедриона, фарисеја; садудеја, књижевника; јеврејског народа; да ли ово суђење има неки виши циљ с обзиром на напред поменуто, да сам богочовек „пророкује“ о њему и тд.

Сви извори и сва досадашња истраживања биће од помоћи да се што детаљније и прецизније обради ова битна, ванвременска тема.

Страдање Исуса Христа је такво, да укључује и елементе јеврејског и римског права, са свим религијским и политичким тензијама тог времена.

Историјске околности биле су такве да су Римљани били колонијална сила у Јудеји, иако су дозвољавали одређени ниво аутономије локалним властима и религијским вођама. С обзиром на овакве околности, истиче се чињеница која има јако битну улогу у овом јединственом судском процесу. Наиме, Римљани задржавају правосудну надлежност тј. право да они изричу смртну казну. Јеврејски велики суд – Синедрион, није могао да изврши смртну казну без одобрења римских власти. Ову тврдњу оправдавају речи из јеванђеља по Јовану, где јасно стоји:

„А Пилат им рече: Узмите га ви и по закону вашем суите му. А јудејци му рекоше, ми не смемо никога погубити!“³

---

³Јн. 18,31.

1. Осуђени: Исус Христос / „Син Божији“ и „Син Човечији“

1.1. Теолошки аспект Христове природе

„Верујем... И у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божијег, Јединородног, од Оца рођеног пре свих векова;

Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог; рођеног, а не створеног, једносуштног Оцу, кроз Кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нашег спасења сишао са небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Дјеве, и постао човек;

И Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен;

И Који је васкрсао у трећи дан, по Писму;

И Који се вазнео на небеса и седи са десне стране Оца;

И Који ће опет доћи са славом, да суди живима и мртвима, Његовом царству неће бити краја.“

Све оно најбитније – што Исус Христос јесте, имамо изложено у никејско-цариградском Симболу вере, са темељима из 325. и коначним обликом из 381. године.

Изрази „Син Божији“ и „Син Човечији“ односе се, на Исуса Христа.

Захваљујући овим терминима упознајемо Његову личност и природу. Израз: „Син Божији“ указује нам на Његову божанску природу. На чињеницу да је Он друго лице Свете Тројице, Син Бога Оца, који бива послат на земљу са одређеним циљем.

Израз „Син Човечији“, указује нам на Његову људску природу. Овим изразом, Исус често описује себе у јеванђељима. На тај начин, указује на своју улогу као Месије и испуњење пророштава из Старог завета, као и на своју улогу као Судије и Владара. Овај

израз подразумева и Његову понизност, патњу и солидарност с људским искуством. Све оне слабости које људска природа носи, осим греха. Овим изразом Исус често кроз јеванђеља највљује и описује вољу Очеви која се огледа у патњи, смрти, али и будућој слави Њега као Сина.

Заједно, поменута два израза приказују теолошку суштину, а то је да у једној личности имамо две природе – божанску и човечанску сједињење *неливено и неразделиво*.

Управо овај *Син Божији* и *Син Човечији*, јесте онај осуђени о чијем се судском процесу са пресудом, у раду и говори.

О Исусу Христу и његовом суђењу сведочи и јеврејски историчар Јосиф Флавије у делу „Јеврејске / јудејске старине“, на следећи начин:

У то је време живео Исус, који је био мудар човек, уколико је уопште умесно назвати га човеком; јер је он починио прекрасна дела, и био учитељ таквих људи који су са задовољством примали истину. К себи је привукао једнако много Јевреја и велики број пагана. Он је био Христос, Месија. А када га је Пилат, на наговор главних људи међу нама, осудио на разатињање, они који су га волели најпре га се нису одрекли, јер им се он поново појавио жив након три дана, као што су пророци Божији прорекли ове и безброј других предивних ствари о њему. А род хришћана, тако названих по њему, до данас није изумро...⁴

Овај одломак има изузетну вредност јер представља једно од ретких ванбиблијских сведочанстава о Исусу и његовом погубљењу. Посебно је значајно што Флавије јасно наводи да је пресуда извршена од стране римског управника Понтија Пилата, али на основу оптужби јеврејских представника власти. Тиме се потврђује да је процес против Њега имао двоструки карактер – религијски у оквиру јеврејске заједнице и правно-политички у оквиру римског правног система.

---

⁴Ј. Флавије, *Јудејске старине*, Београд, Двери: 2008, 788. (књига XVIII)

2. Јеврејско и римско законодавство у време суђења богочовеку

Да би исправно разумели јеврејско и римско законодавство, потребно је да разумемо јеврејску и римску религију, веровање. Јевреји су народ (*обећани*) који верује у Једног Бога (дакле, монотеистичка религија) који је Творац и владар света.

Јевреји су веровали и ишчекивали обећаног Месију из лозе Давидове, који ће донети мир и правду – спасење пре свега јеврејског народа. Веровали су у Бога као нешто трансцедентно, за њих је Бог – *Бог награде и казне* (добро дело подразумева/доноси награду; лоше дело подразумева/доноси Божију казну). Дакле, често су себе стављали у улогу *судије*, насупротив онога што имамо у Новом Завету: „*Не судите, да вам се не суди...*“ Мт.7,7.

Међу Римљанима је најпре био заступљен политеизам који се касније развија у незнабоштво / паганизам.

У време страдања Исуса Христа, римска религија била је комбинација одређених традиционалних веровања, укључујући и грчки утицај. Посебно је занимљиво то да су имали заступљен јавни и приватни култ – обреде који су укључивали жртвовања. Затим, била је заступљена тзв. *Дивинизација цара* – обожавање римских царева као богова.

У незнабожачкој је религији, због празнине њене унутарње садржине, јако је била развијена обредна страна. Незнабожци су имали много дивних храмова, олтара и ликова различитих богова. У храмовима су приношене обилне жртве и вршени разни религијски обреди.⁵

И сами Јевреји, па касније и Хришћани, имали су проблем (од стране римљана) због одбијања да обожавају римске богове и самог римског цара.

---

⁵ П. Малички, *Историја хришћанске цркве : са упутством за приложену црквено-историску карту (Прва три века)*, Београд : Књижарница Р. К. Ђуковића, 1933, 46.

„Римљани су, као и сви пагани Антике, веровали да воља богова управља догађајима. Воља која често може бити резултат некаквог божјег хира. Требало се придржавати стриктних формалности религијских ритуала како би се богови умилостивили да буду на страни оног ко их моли за услугу. Такав начин размишљања је оно што је са своје стране погодно стварању правничког начина размишљања Римљана. Зато су и прве њихове правне формалности, од судског поступка, па до уговора, биле врло стриктне, уз употребу правних ритуала апстрактне природе. Врхунска сврха римске паганске религије је виђена у просперитету државе. Од доба Августа у просперитету цара као представника државе.“⁶

У време суђења богочовеку (време императора Тиберија и прокуратора (државног управитеља) Понтија Пилата) јеврејско законодавство било је подређено римском из простог разлога што је Јудеја била под римском окупацијом, па су Римљани имали коначну власт над правним питањима, укључујући право на изрицање смртне казне.

Император је сматран божанством. Тако конципирана власт морала је доћи у сукоб са Христом.⁷

Из односа римских власти и императора према Хришћанима (у прва три века) видимо потврду наведене чињенице. Наиме, управо у овом периоду имамо велики број палих хришћана. Ту су били они који су у име римског императора жртве принели идолима својеручно.

У то време постојао је документ *libel*⁸ који је био уверење да су Хришћани принели ове жртве. Овим документим могли су да сачувају своју главу, јер би тако били у милости императора, доказали би поштовање према њему.

У почетку, заиста, незнабожци нису гонили Хришћане. На хришћанство је гледано само као на једну јудејску секту. Тада је јудејска религија била дозвољена у римској држави, па је зато било толерисано и хришћанство. Управо је то и разлог због ког римске власти нису ни хтеле да расправљају спорове између Јудеја и Хришћана.

---

⁶ О. Вујовић, „IUS VITAE AC NECIS и Христос“, *Црквене студије Ниш*, 2023, 261.

⁷ О. Вујовић, „Немања као Првосвештеник“, *Национални интерес година XVII*, вол.42, број 2/2022, 90.

⁸ П. Малички, *Историја хришћанске цркве : са упутством за приложену црквено-историску карту (Прва три века)*, Београд : Књижарница Р. К. Ђуковића, 1933, 61.

Римску је религију државна власт чувала помоћу строгих закона, као религију државну, која је била као окриље целог уређења и реда у римској држави.⁹

Влада је била уверена да ако буде уништена римска религија да аутоматски пропада и римска држава. Служба боговима у Риму била је једнака и служби држави, и обрнуто. Није било гледано на суштину вере, њену истинитост и на мишљење самог народа према боговима. Било је битно да се учествује у церемонијама и да се редовно приносе жртве. Дакле, да се поштује форма, а не и суштина. Све је то рађено држави у корист.¹⁰

Оно што је Исус Христос донео кроз своје проповеди али и начин живота, никако се није уклапало у овај римски поредак. Хришћанство није тежило да буде национална религија него религија свих. Представљало је претњу свима, из разлога што доноси нешто сасвим другачије. Из разлога што жели и нуди истину и суштину, без потребе за пуким поштовањем одређене форме. То је оно што смета и фарисејима и римским властима.

Посебно што се није свидело представницима римске власти, онима на добрим положајима у држави, жрецима и мајсторима кипова – било је то што хришћанство нуди учење о једнакости и љубави према свима (без икакве поделе на господаре и робове).

Ово учење – представљало је опасност да се управо ти потлачени и нижи друштвени сталежи освесте, пробуде и изађу из заробљеништва, свесни да сви имају апсолутно исто право на живот и на сву слободу дату им не од римског императора, него од самог Творца, Бога.

*Хришћанска религија је универзална; она истиче уместо принципа „изабраности“ идеју „спасења“ доступну сваком човеку који се „крсти у Исусу и Светом духу“.*¹¹

Римске државне власти гледале су на хришћане као на политичке кривце, који одбацујући државну веру, тим самим поткопавају и државно уређење. Они су још више били убеђени у све ово када су видели да Хришћани не признају „култ цезара“ тј. да не

---

⁹Исто, 48.

¹⁰Исто, 48.

¹¹Библија у светлу друштвених борби, Анали Правног факултета, https://anali.rs/xml/197-/1970c/1970-5c/Anali_1970-5c-13.pdf, 16. децембар 2025.

признају императора за Бога, не клањају се његовим киповима, не приносе жртве у његову част.¹²

Историјско-правни контекст Христовог суђења не може се разумети ни без увида у унутрашње односе унутар јудаизма првог века. У том смислу, значајан допринос даје дело *Jesus and the Jews: The Pharisaic Tradition in John*, у коме аутор указује да „Јеванђеље одражава сукоб унутар јудаизма“ (стр. 15). Овај сукоб није био искључиво теолошке природе, већ је имао и снажну правну димензију, будући да су верске норме директно утицале на процесуирање оптужби. Према Вотсону, један од циљева фарисејске традиције био је да се „Исус дискредитује као Месија“ (стр. 48), што указује на постојање јасне идеолошке и правне мотивације у позадини оптужби. У том контексту, он закључује да су „наративи обликовани правним и религијским спором“ (стр. 72), што додатно потврђује да извештаји о Христовом суђењу представљају спој историјских, правних и теолошких елемената.¹³

3. Јеврејско и римско законодавство

Време у које је смештена тема која се у раду обрађује јесте време у које се очигледно преплићу јеврејско право и римска власт. Сав јеврејски закон почивао је пре свега на *Тори*, Мојсијевом Петокњижју. Правно уређење код Јевреја у време суђења Исусу било је сложено, како је напред наведено - највише јеврејско судско тело које је доносило пресуде у верским и грађанским питањима био је Синедрион, а њиме је председавао првосвештеник.

Синедрион (велико веће) био је највиши суд у Јудеји са 71 чланом. Чланови су морали бити јеврејског порекла, познавати Мојсијев закон и имати судско искуство. Суд није имао адвокате; оптужени се заступао сам, а сведоци су уједно служили и као тужиоци.

---

¹² Исто, 48.

¹³ А. Watson, *Jesus and the Jews the Pharisaic Tradition in John*, Athens, Georgia, The University of Georgia Press, 1995.

Суд је заседао у Јерусалиму, обично понедељком и четвртком. Суд није могао да заседа суботом или празником, нити ноћу, јер је било неопходно обезбедити довољно светла за тачну процену. Оптужени је имао право на претпоставку невиности, а за осуђујућу пресуду била су потребна најмање два осуђујућа гласа. Ако се не постигне потребна већина, оптужени се ослобађа...¹⁴

У време суђења Исусу Христу – првосвештеник је био Кајафа.

Иако је Синедрион могао да решава верске, грађанске спорове као и кривичне поступке – имао је ограничење по питању изрицања смртне казне. Без одобрења римске власти – ово није било могуће.

Римско законодавство, подразумевало је да се у оквиру провинције (као што је била Јудеја) поставља одређени гувернер/прокуратор. У време суђења Исусу то је био Понтије Пилат. Видећемо кроз цео овај поступак, да је римски гувернер имао коначну власт над правним питањима у провинцији, иако су римски и јеврејски правни систем међусобно сарађивали.

Још код римског права, према Улпијановој дефиницији, циљ казне био је одмазда за учињено зло. То је важило како за мање тако и за веће преступе. То, донекле, важи и за црквену казну, јер тежи да се казне зла дела.¹⁵

Грађанска и црквена казна разликују се по томе што црквене казне лече, док грађанске само кажњавају. Код црквене казне, нема присиле као код грађанске. Црква иде за интересима личности, док држава иде за интересима друштва, да поправи ред друштвеног уређења пре свега. Казне појединца јесу казне као пример строгости и једна врста опомене, поруке за друге – шта их очекује уколико поступају као овај преступник који је кажњен. У цркви личност не губи вредност. Главни циљ јесте повратак преступника / грешника на прави пут.¹⁶

---

¹⁴ Ηταν Νόμιμη η Δίκη του Ιησού; Δικαιοσύνη. <https://dikaiosyni.com/katigories/arthra/itan-nomimi-i-diki-tou-iisou/>, 2. фебруар 2026.

¹⁵ Б. Гардашевић, *Избор црквено-правних радова*, Београд : Богословски факултет СПЦ, 2002, 84.

¹⁶ Исто, 84-85.

„Рим је у императору ујединио власт врховног војног заповедника, врховни политички орган, врховни законодавни, врховну извршну власт, врховног судију и првосвештеника. Пре свега тога, император је сматран божанством. Тако конципирана власт је морала доћи у сукоб са Христом.“¹⁷

Овај сукоб, очекиван је из разлога што хришћанство јасно учи да је само један Бог и да нико, без обзира на положај, моћ или ауторитет не може да себе прогласи за Бога. Свака тврдња да је неки човек једнак Богу – сматра се богохуљењем.

Кроз сам рад, поменуто је на више места да су током историје многи владари (римски цареви нпр.) себе проглашавали за божанства. Захтевали обожавање пре свега од својих поданика, што је и био главни разлог прогона Хришћана у прва три века.

Оно што јесте велики проблем код римских императора јесте тај што су они себи присписивали и улогу првосвештеника, у старозаветном јудаизму највишег верског вође Израела. Првосвештеникова главна улога била је та да је он посредник између Бога и народа, приносећи жртве за грехе народа. Имао је духовну али и политичку моћ. Кроз чињеницу да је император – првосвештеник, хтели су да себи власт учине легитимном и божанском – добијеном од Бога.

„Првосвештеничка власт је уско везана за власт породичног старешине. Само је патер фамилијас имао право живота и смрти у односу на своје укућане (*ius vitae ac necis*). Од Августа то је право припадало императору као великом старешини римске политичке породице. То је подразумевало и овлашћење да протерује прекршиоце његове воље и закона. Све је то било везано искључиво за императора.“¹⁸

Суђење Исусу отвара многа занимљива правна питања:

1. Да ли је највиши јеврејски суд у време тог суђења имао право да осуди на смрт?
2. Које право се на римском суду примењивало на становнике Римске империје који нису били римски грађани?

---

¹⁷ О. Вујовић, „Немања као Првосвештеник“, *Национални интерес* година XVII, вол.42, број 2/2022, 90.

¹⁸ Исто, 92.

3. Да ли су испоштоване норме важећег јеврејског и римског права, како материјалне норме, тако и оне које се односе на сам кривично поступак?

Ова питања изазвала су и бројне полемике.¹⁹

Судски поступак код Јевреја био је углавном јаван. То је требало да омогућава и обезбеђује правичност у доношењу пресуда, у смислу да су чланови заједнице били средство које би омогућило да се корупцији стане на пут. Реаговали би на неправду. И само сведочење било је јавно. Оптужени је имао право да се брани и да доведе сведоке у своју одбрану. Јавно суђење је дакле била и прилика за оптуженог да пред публиком мало лакше докаже своју невиност. Оно је било тј. требало да буде препрека политички мотивисаним и неправедним суђењима. Очекивано је било да до тога због притиска заједнице неће доћи. Можда тако и јесто било у пракси на суђењима другим осуђеницима.

Међутим, када је Исусу Христу било суђено – овај притисак заједнице, био је оно што је њега као осуђеника директно одвело у смрт.

Према Библији, Бог је онај који даје образац за човеково понашање. Сходно томе, у јеврејском законодавству можемо да учитамо један важан моменат судског процеса, а то је *истрага*. У многим старозаветним примерима видимо да је сам Бог тај који себе представља за судију, али да „пресуде“ нема без претходне истраге. То видимо на многим примерима још од тренутка стварања света: Када је Бог након сагрешења Адама и Еве хтео да испита шта се десило и зашто се десило; Када је Бог у случају Каина и Авеља испитивао зашто је до братоубиства дошло; Када Бог проверава стање непосредно пре пуштања потопа и констатација да је само Ноје праведан; тренутак када разара Содому и Гомору због греха и тд. Дакле, и сам Бог схваћен као судија – прво процени, истражи и испита „случај“ пре доношења закључка праћеног потенцијалном осудом и казном.²⁰

---

¹⁹ Ж. Степановић, *Суђење Исусу – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008, 8.

²⁰ Исто, 41.

Поменути модел понашања Бога – требали су у своје законодавство да учитају и сами Јевреји. Међутим, делује да су многа места модификовали: избацили и убацили шта њима одговара, само да би се процес против Исуса спровео до краја, а по њиховој жељи.

У кривичном поступку, Пилат је требало да установи „узрок (разлог), особу (учиниоца), место, време, врсту, количину, квалитет, исход (последницу дела). Обавезна тужилаца била је да докажу оно што тврде. Терет доказивања, дакле, пада на тужиоца. Суди се по тежини аргумената, доказа, а не по њиховом броју.²¹

Да ли је бар нешто, од свега овога, испоштовано у овом судском процесу? Одговор на ово питање, налазимо и у **судском процесу изложеном у синоптичким јеванђељима**.

Као што је поменуто, Синоптичка јеванђеља јесу по: *Матеју, Марку и Луки*.

Јеванђеља су сама по себи главни извор судског поступка који је тема. Других извора скоро и да нема, због чињенице да није било очекивано да ће у даљој историји овај судски поступак привући толико пажње.

Тацитово сведочанство о Христовом погубљењу у делу „Анали“ (које ће ниже бити наведено) има посебну тежину јер потиче од римског историчара који није био наклоњен хришћанима, што додатно повећава његову објективност. Овим се потврђује историјска утемељеност јеванђелског извештаја о Христовом страдању и улози римске власти у доношењу пресуде.²²

3.1. Судски процес у синоптичким јеванђељима

3.1.1. Поступак привођења:

Сва четири јеванђеља, на доста места, јасно указују на то како је личност Исуса Христа непризната међу Јеврејима, пре свега међу тада три најјаче јеврејске групе (секте): *фарисеје; садудеје; књижевнике*.

---

²¹Исто, 100.

²²К. Тацит, *Анали*, Београд, Тема: 2006.

Јевреји су, наиме, дуго уназад имали три филозофске секте које су биле само њима својствене: секту есена и секту садукееја, као и трећи начин филозофског размишљања одржаван од стране оних који су називани фарисејима.²³

Исус Христос директно „удара“ на њихов рад и даје смисао свему што га је изгубило – то јесте и главни разлог зашто они смишљају план за шта, када и како да Га осуде. Два дана пред Његово страдање, видимо да се атмосфера захуктава и да се састају првосвештеници, књижевници и представници народа у двор првосвештеника по имену Кајафа. И саветоваше се како би Исуса на превару ухватили и убили.²⁴

Паралелно са овим догађајем, дешава се то да један од Христових ученика – Јуда, доноси одлуку да изда свог учитеља за 30 сребрњака. Он то чини и бива у улози издајника и тужиоца. Непосредно пре Исусовог привођења, видимо једно занимљиво место и тренутак када Он говори нешто у своју одбрану и упућује на нелегалност њиховог поступа али и целокупног процеса који касније следи:

„Као на разбојника изашли сте с ножевима и копљем да ме ухватите, а сваки дан сам код вас седео учећи у храму, и не ухватисте ме.“²⁵

Да је све било испланирано до детаља, види се и из чињенице да Исуса одводе првосвештенику Кајафи где он чека окупљен са књижевницима, старешинама и читавим Синедрионом.

3.1.2. Поступак изношења оптужби и Исус Христос пред Синедрионом

Нема сумње – да тужиоци немају ниједан валидан и конкретан доказ против оптуженог. Све време траже, измишљају разне прекршаје и оптужбе и то да би га убили. Текст јеванђеља наводи велики број лажних сведока – чије су оптужбе биле безвредне и празне.

---

²³Ј. Флавије, *Јудејске старине*, Београд, Двери: 2008, 782. (књига XVIII)

²⁴Мт. 26,3-4

²⁵Мт. 26,55

Међутим: „Најпосле дођоше два лажна сведока. И рекоше: Он је казао: Ја могу развалити храм и за три дана саградити га.“²⁶ Пнз. 19:15

Није случајно што јеванђеље преноси да долазе два сведока са истом оптужбом. Да би неко био осуђен, било је потребно имати најмање два или три сведока, баш попут ових – сагласних у својим сведочењима. Поновљени закони, нам јасно говоре ову одредбу:

„Један сведок не може никога осудити због било каквог преступа или греха; ствар ће бити утврђена на основу два или три сведока.“

Међутим, делује да су изумели други део Мојсијевог закона – датог такође у Поновљеним законима, где јасно стоји:

„Ако се открије да су сведоци лажни, тј. да су дали лажно сведочење против некога, они су подложни казни која је била намењена особи коју су покушали неправедно оптужити.“ Пнз. 19: 18-19.

Јасно је зашто јеврејски представници занемарују овај део Поновљених закона, из простог разлога што до осуде Исуса Христа не би ни дошло.

Исус се на све ове оптужбе брани ћутањем.

Одмах затим, следи и друга оптужба, директно од првосвештеника:

„Заклињем те живим Богом да нам кажеш јеси ли ти Христос, Син Божији? Рече му Исус: Ти каза...“²⁷.

Исус врло мудро и промишљено одговара на све оптужбе, што можемо да видимо током читавог овог судског процеса. Након овог одговора оптуженог, само настављају да се нижу пропусти тужитеља. Наиме, првосвештеник раздире хаљине под изговором да је саблажњен јер Исус Христос хули на Бога. Раздирање хаљина јесте нешто што је у јеврејском законодавству велики и недозвољени грех.

---

²⁶Мт. 26, 61

²⁷Мт 26,63-64

„Раздирући своје хаљине, Кајафа је погазио Божији закон да би следио људско предање. По закону који су људи поставили, било је могуће да у случају хуле на Бога свештеник раздере своје хаљине згражајући се над грехом и да због тога не буде крив. Тако је људским законима укинут Божији закон.“²⁸

Одмах након овог, неочекиваног и непримереног понашања првосвештеника, *Исуса пљуваху и удараху уз ругање.*

Поставља се питања, за шта је ова казна? Јер, конкретних и проверених оптужби још увек нема. А врло је јасно законодавство да без потврђеног преступа, и то од стране више сведока који говоре истину - нема ни казне. Из овог се одељка јасно види да је понашање првосвештеника који крши правила понашања, мотивисало окупљене да овако третирају Исуса.

Битно је напоменути, да се читав судски процес догађа претходно најавом самог Онога који страда и све то, *да би се испунило што је писано и пророковано.* Један у низу доказа за ову чињеницу јесте троструко Петрово одрицање пре него што петао запева.

Читаво ово суђење са процесом привођења – одвија се у вечерњим сатима, што је било нетипично за јеврејско судство и законодавство. Тек ујутру, *„Исуса свезаше и предаше га Понтију Пилату, намеснику“.*²⁹

Исус Христос пред Пилатом, добија још једну оптужбу: *„Јеси ли ти цар јудејски? А Исус му рече: Ти кажеш.“*³⁰

Све време суђења, првосвештеници и старешине узвикују да желе да Христос буде разапет. Они су од првог свог заседања, донели јасну одлуку којом казном желе да осуђеног казне. Међутим, без конкретне осуде, довољно сведока чији се искази поклапају и изречене смртне казне од стране Понтија Пилата – ништа нису могли.

---

²⁸ Ж. Степановић, *Суђење Исусу – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008, 83.

²⁹ Мт. 27,1

³⁰ Мт. 27,11

Понтије Пилат од првог тренутка евидентира Христову невиност, на шта му упућује и његова супруга, која добија јављање кроз сан, да је паметније да не буде умештан у неправедно изрицање смртне казне. Личност Понтија Пилата овде се јавља подвојеном. Са једне стране не жели да има ишта са овим суђењем, јер зна да суди невином, а са друге стране не сме да се повуче и да се супротстави жељи јудејаца из простог разлога што би изгубио на популарности и лако би себи могао да узљуја своју позицију.

На тај би начин натерао гнев јевреја на себе који су били спремни на апсолутно све – само да се Исус Христос разапне. Били су спремни да се жале и вишим институцијама и самом Римском цару – како Понтије Пилат штити некога ко је велика претња самом Римском цару и држави.

Да би избегао све потенцијалне компликације које самостално можемо да извучемо из контекста али и самог текста јеванђеља – Понтије Пилат доноси одлуку: Исус Христос ће бити разапет! Међутим, чини последњи покушај да себе максимално удаљи од овог суђења:

„А кад виде Пилат да ништа не помаже, него још већа буна бива, узе воду те уми руке пред народом говорећи: Ја сам невин у крви овога праведника; ви ћете видети. И одговарајући сав народ рече: Крв његова на нас и на децу нашу!“³¹

Народ је био толико запаљен и заслепљен убиством Исуса Христа – да на питање Понтија Пилата зашто толико желе његову смрт, шта је толико лоше урадио – они не одговарају ништа, већ само навијају: *„Да се разапне!“*

Јасно је да је једина емоција која се међу јеврејским народом јавља јесте мржња према личности Исуса Христа, према његовим речима и његовом делу. Ударио је директно на њихов егго, покушао да им на конкретним примерима докаже да је он ту да да смисао свему што га је изгубило. Није дошао ни да скрнави ни да уништи претходну веру Јевреја, храм, није дошао да погази Стари Завет нити да га обесмиси. Баш напротив – дошао је да му да нови смисао, баш онакав какав га сам Бог Отац шаље да га да.

---

³¹Мт. 27, 24-25.

Помућеност ума представника јеврејске власти није дозволила да виде истину у том тренутку.

Сам поступак погубљења Исуса, представљен у јеванђељима, има један дубљи смисао – а то је заправо интронизација цара. Када се погледа шири контекст страдања: Улазак на магарету у Јерусалим; свечани дочек од стране народа; венац од трња на глави; узвици; промена хаљина... може да се закључи да је то заправо симбол поменуте интронизације цара, само у овом случају не овоземаљског.

Све време, Исус Христос јасно говори о томе да Он *не говори о царству овога света, већ онога, царства Божијег*. Тај „неспоразум“ јесте главни камен спотицања за Јевреје који са толиком мржњом дочекују све оно што он доноси.

Мржња Јевреја не јењава ни након распећа Христовог. Они иду око њега и хуле. Исмевају га и поново обесмишљавају све оно што је за време овоземаљског живота проповедао. Ругају му се сви – укључујући и разбојнике распете око њега. Очекују да спасе сам себе, да се деси неко огромно чудо, кушају га још једном и кроз то кушање желе да оправдају себе и своју одлуку да невиног разапну.

Исус Христос *испушта свој дух* али Јевреји и даље нису мирни:

„62. Сутрадан пак по петку сабраше се првосвештеници и фарисеји код Пилата.

63. Говорећи: Господару, сетисмо се да онај варалица каза још за живота: После три дана устаћу.

64. Зато заповеди да се утврди гроб до трећег дана да не дођу како ученици његови ноћу, да га не украду и кажу народу: Устаде из мртвих; и биће последња превара гора од прве.“³²

Овде већ код јевреја видимо одређени страх, због свега онога што се десило одмах након страдања Христовог. Плаше га се и распетог. Желе да се осигурају и да уклоне сваки траг о њему. Плаше се да ће ученици Христови узети Његово тело и да ће га обожавати, да ће око њега да крене ново учење, нова чуда и ко зна шта још.

---

³²Мт. 27, 62-64.

За Јевреје је тело упокојеног било нешто нечисто. Контакт са телом упокојеног захтевао је ритуално чишћење. Све то проистекло је из њиховог погрешног, бесмисленог схватања смрти као нечег најтрагичнијег. Као неке тачке након које нема апсолутно ничега.

Све душе упокјених, за њих су ишле у подземни свет Шеол. Тамо су тумарале и душе праведника и грешника. Смрт је за њих нешто најгоре, неистражено, прљаво и страшно. Управо је то, једна од ствари коју је Исус Христос дошао да обогати смислом и представи је у правом светлу и истини. Међутим, својом вољом – остају ускраћени за истину. Остају у страху и својим убеђењима.

Све ово јесте моменат њихове немирне савести, која се не умирује и након окончања судског поступка.

„Према извештајима јеванђеља, они су још од почетка Исусове мисије били непријатељски расположени према Њему и „гледали су да Га убију“. Оптуживали су Га, између осталог, да крши четврту заповест Декалога, тиме што је лечио суботом. Та оптужба била би довољна да послужи њиховим намерама да Га осуде на смрт, да су имали овлашћење за то. Тора, а такође и Мишна прописивале су смртну казну и то каменовањем за кршење четврте заповести.“³³

Када се погледа цео судски процес, изнет у јевађељима, може да се закључи да је Исус пред Синедрионом био осуђен за хулу (на Бога и храм). Док је пред Понтијем Пилатом изнета оптужба да Исус Христос збуњује и отпађује / хушка јеврејски народ против Рима. Представници јеврејске власти хтели су да Исуса представе као неког ко је политичка претња.

„Тако је једна иста изјава пред Синедрионом представљена као кривично дело хуљења, а пред римским судом као политички деликт.“³⁴

Суђење пред Синедрионом било је са доста пропуста, делимично тајно и убрзано. А то је, како је напред наведено – против јеврејских правила. Суђење се десило ноћу, што

---

³³Ж. Степановић, *Суђење Исусу – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008, 28.

³⁴*Исто*, 94.

се никако није уклапало у осуду Исуса Христа, с обзиром да је по јеврејском законодавству суђење за тешке преступе вршено искључиво дању. Пропуст је и то што је суђење одржано уз присуство одређених чланова Синедриона, а не целе заједнице.

Оваквим поступањем Јеврејски представници власти показују да се заправо боје легитимног, јавног судског процеса.

Браћамо се на саме оптужбе и чињеницу - да су Јеврејски представници власти пред Понтијем Пилатом изашли са оптужбом да је Исус рекао за себе да је Месија и Божији син – вероватно не би постигли смртну казну коју си имали за циљ. Римску државу није занимало решавање верских сукоба, то су остављали на нивоу оних који су актери.

Јеврејским представницима власти било је потребно извртање и прилагођавање тих изјава – повреде Римске власти. Зато и пред Пилатом говоре да је Исус Христос рекао за себе да је цар и Месија – и то Месија у оном смислу у ком су они у том тренутку подразумевали: као земаљски цар који ће их избавити из руку Римског императора. То да су јеврејски представници власти хтели да намаме Христа да сам јасно и гласно каже нешто што би се односило на Римског императора тј. против њега видимо на велики број места у јеванђељима (Мт. 22, 15-22.; Мк. 12, 13-17.; Лк. 20, 20-26; Јн. 8, 3-11.)

Једно он најпознатијих кушања, јесте када фарисеји шаљу ученике Исусу са следећим питањем:

„16.Учитељу, знамо да си истинит и путу Божијему заиста учиш и не обазиреш се ни на кога, јер не гледаш ко је ко од људи.

17.Кажи нам дакле, шта ти мислиш: Треба ли дати порез ћесару или не?

18.Разумевши Исус лукавство њихово рече: Што ме кушате, лицемери?

19.Покажите ми новац порезни. А они му донесоше динар.

20.И рече им, чије је овај лик и натпис?

21. Рекоше му: *Ћесарев. Тада им рече: Подајте, дакле, ћесарово ћесару и Богу Божије...*³⁵

На сва ова кушања Исус Христос одговара мудро. Није постојао ниједан Његов одговор – који би могао да буде изнет као оптужба. Чак је и то сметало јеврејским представницима власти јер су хтели да олакшају себи, да имају нешто за шта би се пред судијом ухватили.

Исус Христос није имао шта да тражи пред римским судом. Ову тврдњу, јасно закључујемо и из суђења апостолу Павлу (Савлу) који је био свезан и изведен пред римски суд Галион, тадашњи намесник Рима – јасно им указује на то. Он изговара следеће речи:

„Да је каква неправда била или зло дело, по дужности послушао бих вас, о Јевреју! Али кад су препирања за речи и за имена и за закон ваши, гледајте сами; јер ја судија томе нећу да будем.“ И изагна их из суднице.³⁶

Да се римски суд бавио проблемима локалних заједница верског карактера, кршењем јеврејског закона или повредом неког верског прописа – био би оптужен за:

1. лечење суботом (Мт. 12, 1-14; Мк. 2, 23 – 28; 3, 1 – 6; Лк. 6, 1 – 11; Лк. 13, 10 – 17.; 14, 1-6);

2. опраштање грехова (Мт. 9, 1-8; Мк. 2, 1- 12; Лк. 5, 17 – 26.);

3. јело са грешницима и царинцима*³⁷ (Мт. 9, 10 – 13; Мк. 2, 15 – 17; Лк. 5, 29 – 32.); непрање руку према традицији (Мт. 15, 1 – 20; Мк. 7. 1 – 23.;) и тд.

Све су ово заправо примери како Исус Христос супротставља јеврејска правила (којих се слепо) држе са милосрднијим приступом. Примери, где Исус доказује да није дошао да укине јеврејски закон, с обзиром да и сам има јеврејско порекло, него да је дошао како би дао истинит, потпун и нови смисао.

---

³⁵Мт. 22, 16-21.

³⁶ Ж. Степановић, *Суђење Исусу – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008, 95.

³⁷*Ко су царинци и зашто су јеврејске групе имале проблем са тим што Исус Христос једе са њима? Царинци су били омражени у народу зато што су узимали порез од јеврејских породица и давали га императору. Сами царинци били су такође Јевреји.

Исус Христос, оптужен је да је извршио политички деликт; за ово су Римљани морали бити веома заинтересовани, па је и суђење у оваквим случајевима било у искључивој надлежности гувернера провинције.³⁸

У делу „*Исусов злочин*“, Ли Стробел приступа питању Христовог страдања са становишта правне анализе, испитујући сведочанства очевидаца и историјске изворе као доказни материјал. Овакав приступ подсећа на судски поступак, у коме се проверава поузданост сведока и доследност њихових исказа, чиме се додатно осветљава историјски и правни оквир суђења Исусу Христу. Иако дело има апологетски карактер, оно је значајно јер примењује методологију правне анализе на историјски догађај, чиме доприноси бољем разумевању процеса против Исуса. На тај начин, Христово суђење може се посматрати не само као теолошки догађај, већ и као предмет анализе у оквиру правних категорија као што су доказ, сведочење и пресуда.³⁹

4. Понтије Пилат

Понтије Пилат, једна је од најбитнијих личности уpletених у овај судски процес, с обзиром на чињеницу да је управо он тај који је изрекао коначну пресуду Исусу Христу.

Његова улога, јако је битна с обзиром да је он био *прокуратор* директно постављен на ту позицију од стране римског цара (императора).

Значајно ванбиблијско сведочанство о Христовом погубљењу налази се код римског историчара Тацита у делу „Анали“. У опису прогона хришћана за време цара Нерона, Тацит наводи да је Христос, по коме су хришћани добили име, погубљен за време владавине Тиберија од стране Понтија Пилата. Овај податак је од изузетне важности, јер

---

³⁸ Ж. Степановић, *Суђење Исусу – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008, 96.

³⁹ Л. Стробел, *Исусов злочин*, Београд, Metaphysica, 2004.

потврђује да је коначна пресуда у процесу против Исуса Христа донета у оквиру римског правног система.⁴⁰

Као управник провинције (Јудеје) добио је право *ius gladii* „власт над животом и смрћу.“ *Ius gladii* јавља се у два вида: војном и цивилном. Да је Пилат имао војнички *ius gladii*, види се из чињенице да је крваво угушио немире Јевреја и да је погубио Галилејце, који су приносили жртве. Цивилни *ius gladii* препознајемо у Пилатовим речима упућеним Исусу на суђењу. „Не знаш ли да имам власт распети те и власт имам пустити те.“⁴¹

Понтије Пилат и његов однос према Исусу постали су централна тема у хришћанској теологији и уметности. Често је Пилат представљен као фигура која се суочава са моралном дилемом, између политичког притиска и личне правде. Ову дилему видимо од почетка суђења до изречења пресуде.

Пилат је човекоугодник, као сваки типичан Римљанин, јер је навикао да служи многим боговима, са најопречнијим особинама. Да би угоднио Јеврејима, он шиба Исуса, али да би донекле задовољио и своју савест која се дави у живом песку скептицизма, он понова изјављује Јеврејима да на Исусу не налази никакве кривице.⁴²

Као што је већ и поменуто, Пилат је неко ко је имао највишу власт у Јудеји. Међутим, то није баш у складу са оним да су представници јеврејске власти ти који од њега изнуђују казну за осуђеника. Понтије Пилат је дефинитивно био свестан невиности Исуса Христа, иако се закључује да је сумњао у законитост његовог деловања. Разлог због ког није остао истрајан у својој процени, налази се у речима Филона Александријског.

Филон Александријски, описујући Пилатову владавину, помиње да се она састојала из „подмићивања, насиља, пљачкања, злостављања, вређања, непрестаних погубљења без судског процеса“.⁴³

---

⁴⁰К. Тацит, *Анали*, Београд, Тема: 2006.

⁴¹*Исто*, 91.

⁴²Тумачење светог јеванђеља по Јовану, <https://svetosavlje.org/tumacenja-svetog-evandjelja-po-jovanu/21/>, 16. јануар 2026.

⁴³К. Тацит, *Анали*, Београд, Тема: 2006, 92.

Још један потенцијални разлог зашто је Пилат донео ову пресуду јесте то да је вероватно сматрао да народу треба доказати да Христос може да умре као и сваки човек, поред свих чуда и знамења.⁴⁴

Битно је још једном истаћи и изнети закључак да ако император нема моћ и право живота и смрти (*ius vitae ac necis*), онда нема ни апсолутну власт. Дакле, кроз ово право Понтије Пилат је потврдио своју апсолутну власт над провинцијом која му је вољом императора била поверена.

Римљани су у провинцијама морали имати разрађен начин прикупљана информација о свим актуелним догађајима, поготову оних који би представљали потенцијалну претњу за позицију и сам Рим. Баш као што су фарисеји доживели Исусова знамења и чуда као одређену претњу њиховим позицијама, јер би све то што Исус Христос чини, потенцијално привукло можда и сав народ. Сами фарисеји – били су преносиоци информација на релацији Јудеја – Рим. Доказ за постојање ових преносних веза, налазимо код Улпијана, који је владао касније.

„Наиме, када проконзул дође у провинцију, каже Улпијан, треба да објави едикт у коме ће истаћи предности свога доласка, да је у пријатељству (*familiaritas*) са провинцијалцима. То би требало да охрабри (да потпуно оправда, *et maxime excusantis*) становнике да долазе код њега, да га срећу јавно или приватно, јер сви треба да га дочекају у својој земљи.⁶ Ово је у ствари врло суптилно упутство да његова врата треба да остану отворена за све како би прибављао што више информација и како би ситуације и догађаје сагледавао из што бројнијих углова. Једино на тај начин ће успостављати контролу и то је неопходан услов да је и не изгуби.“⁴⁵

У овом делу рада битно је напоменути и да дело „Јудејски рат“ Јосифа Флавија, иако не говори директно о суђењу Исусу, пружа значајан увид у политичке и правне прилике у Јудеји у I веку. Флавије описује сложен однос између римске власти и јеврејских верских вођа, као и честе друштвене и политичке тензије. У таквом контексту, разумљиво је да је процес против Христа имао и политичку димензију, будући да је сваки

---

⁴⁴ О. Вујовић, „*IUS VITAE AC NECIS* и Христос“, *Црквене студије Ниш*, 2023, 263.

⁴⁵ Исто, 262.

покрет који је могао бити схваћен као месијански представљао потенцијалну претњу римској власти. Ови подаци доприносе разумевању улоге Понтија Пилата као носиоца коначне судске одлуке, као и иницијативе јеврејских верских старешина у покретању процеса.⁴⁶

5. Улога сведока у заштити Исуса Христа

5.1. Стари Завет о улози сведока

„Не сведочи лажно на ближњега свога...” Пnz.5,20

18. Судије и управитеље постави себи по свим местима која ти да Господ Бог твој по племенима твојим и нека суде народу право.

19. Не изврћи правде и не гледај ко је ко; не примај поклона, јер поклон заслепљује очи мудрима и извће речи праведнима.

20. Сасвим иди за правдом да би био жив и наследио земљу коју ти даје Господ Бог твој. Пnz. 16, 18-20.

6. На сведочанство два или три човека да се погуби онај кога ваља погубити; али на сведочанство једнога човека да се не погуби. Пnz. 17,6

15. Нека не устаје један сведок на човека ни за какво зло и ни за какав грех између свих греха који се чине, него на речима два или три сведока да остаје ствар.

16. Ако би устао лажан сведок на кога да сведочи на њега да се одмеће Бога;

17. Онда нека стану та два човека, који имају ту распру, пред Господа, пред свештенике и пред судије који буду у то време.

---

⁴⁶Ј. Флавије, *Јудејски рат*, Београд : Просвета, 1967.

18. И нека добро испитају судије; ако сведок онај буде лажан сведок и лажно сведочи на брата свога,

19. Учините му онако како је он мислио учинити брату својему; и извади зло из себе,

20. Да се остали чувши то боје и у напредак више не чине такво зло усред тебе. Пнз. 19, 16-20.

У Старом Завету наилазимо на и данас нам добро познате Божије заповести. Једна од њих односи се управо на (лажно) сведочење.

На доста места у сва четири јеванђеља, помиње се да је Исус Христос био оптужен од стране лажних сведока. Многима од њих оптужбе се не поклапају (сведочења многих била су противречна⁴⁷), па бивају одбачене, али је било и оних чија се сведочења ипак поклапају.

Поставља се питање, зашто се нигде не наводи неки сведок који би стао у страну окривљеног? Просто је невероватно да после толико учињених чуда, знамења, исцељења – нема никога који би дошао и изнео одбрану Исусу Христу у корист. Читава та ситуација јако збуњује. Обичај код Јевреја био је да један гласник иде градом и обавести народ о изреченој смртној казни. Свако сведочење у корист Исуса Христа, могло је да промени ток суђења, или можда ипак није? За овај одговор остајемо ускраћени, али јасно можемо да видимо да је и ово један од пропуста једног читавог судског процеса.

„Оптуженог су од неправедне пресуде штитили и прописи који су се тицали гласања у синедрионима укључујући Велики Синедрион. Један од њих је предвиђао да се млађи чланови Синедриона изјашњавају пре старијих, како ови не би утицали на њихову одлуку. Онај који би се изјаснио за ослобађајућу пресуду није имао права накнадно се изјаснити о супротном; али ко би најпре био за то да се човек осуди могао је све до закључења поступка повући изјаву и гласати за ослобођење. У случају да се гласало за ослобођење или смртну пресуду, проста већина била је довољна да се изгласа ослобођење,

---

⁴⁷Суд над Исусом Христом, разматриваемый с юридической точки зрения, <https://azbyka.ru/otechnik/Lopuhin/sud-nad-iisusom-hristom/>, 16. јануар 2026.

али није била довољна да се изгласа смртна пресуда. За то је био потребан макар још један глас више. Правоснажна ослобађајућа пресуда могла је бити донета исти дан, али не и смртна пресуда. Она се одлагала за наредн дан како би се дала прилика онима који су гласали за њу да преиспитају своју одлуку. Преиспитивали би случај целу ноћ, постећи и дискутујући о њему у паровима. Нису пили вино (које је било симбол радости) показујући да им цео случај тешко пада. На поновљеном гласању одлуку су могли променити само они који су се првобитно изјаснили за осуду. Тиме су се желеле избећи могуће манипулације на штету оптуженог...Све до самог извршења смртне пресуде постојала је могућност да било ко, укључујући и осуђеног, каже још нешто у прилог ослобођењу. Судије су биле дужне да се врате у судницу и саслушају исказ уколико има било какве основе у њему, колико год пута то било затражено. Мишна, Синедрион⁴⁸“

На основу, само једног дела грађе, изнетог из јеврејске Мишне – видимо да је судија, као и цео суд требао да буде максимално толерантан према оптуженоме, поготову када је у питању смртна казна. За Јевреје је живот нешто заиста посебно и битно, од Бога дар – па је и разумљиво што се у Мишни налазе овакви прописи. Доказ за то да је за Јевреје живот заиста битан, налазимо међу многим јеврејским породицама у Старом Завету – где се на бездетност гледа као на Божију казну, а имање деце као на Божију милост и благослов.

Јасно је да је Јеврејима – живот, генерално био нешто свето и Божије. Али није јасно, који је разлог непридржавања свим овим прописима онда када се суди богочовеку?

На почетку је, делује, јеврејско право било поштовано, међутим изгледа да су представници јеврејске власти схватили да их поштовање свега прописаног никако не води ка решавању случаја богочовека. А хтели су да овај случај реше што је пре могуће, са што мање компликација. Све време Исусовог деловања Јевреји „гледаху да га ухвате/убију“, међутим очигледно је то да им сам закон то није омогућавао. Тренутак схватања тога – јесте тренутак када они одлучују да иду против закона и да, уместо се они прилагоде закону и раде у складу са њим – закон прилагођавају овој ситуацији, себи и

---

⁴⁸ Ж. Степановић, *Суђење Исусу – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008, 51 – 52.

својим потребама. Могућност за овако нечим била је у рукама фарисеја, који су себе представљали за легалне тумаче закона.

Пропуста у јеврејском законодавству, као и самом раду Синедриона – било је очигледно доста, иако немамо све то записано и потврђено данас пред нама. Ако се вратимо у време непосредно пре Христовог страдања, видимо пример архиђакона Стефана. Првог хришћанског мученика у раној цркви. Због своје проповеди и храбрости изазвао је непријатељство међу јеврејским лидерима. Оптужен је за богохуљење и изведен пред Синедрион. Стефан изриче оптужбу против судија да су убили Праведника (Исуса) – и вероватно је то био преломни моменат да се јеврејске судије одлуче за смрт још једног праведника.

„И сам извештај из Дела апостолских указује на то да је чланове Синедриона на овај чин покренула велика мржња, па је каменовање могло бити извршено у афекту, без икаквог изјашњавања о кривици и пре доношења званичне пресуде. Ово није неосновано претпоставити, будући да се у извештају не спомиње да су се чланови Синедриона изјашњавали о кривици. По свој прилици, ово дело је учињено ван сваког закона.“⁴⁹

У књизи Дела апостолска, овај догађај, аргумент је у прилог капиталној јурисдикцији Синедриона. Иако овај пример делује као да је Синедрион могао да осуди на смрт – јер је до смрти дошло, ипак се закључује да је овај случај пменути пропуст и доказ незаконитог рада Синедриона.

6. „Исус Назарећанин, цар јудејски“ (Јн. 19, 19–20)

Натпис „Исус Назарећанин, цар јудејски“ није формално правна кривица због које је Исус разапет на крсту, већ се у јванђељу по Јовану наводи у теолошком смислу, као месијанска титула.

---

⁴⁹ Исто, 29.

Јеванђеље по Јовану, информише нас да је овај натпис био написан на три језика: *јеврејски, грчки и арамејски*. Поставља се питање, зашто?

„Као што се види, овај натпис није био упућен само Јеврејима. То значи да је Христос имао много следбеника и међу Грцима, као и међу онима који су говорили латинским језиком. Овим чином је Пилат желео да свим поданицима у Јудеји пошаље поруку да Христос не може да победи смрт, да не може да победи заповест императора. Да покаже да је римски цар тај који има неокрњено право живота и смрти.“⁵⁰

Одговор у себи носи и теолошки и правни смисао. Теолошки смисао је јасан сам по себи – подразумева универзалност смрти и страдња Христовог. Потребу да се сви обједине и да порука буде свима подједнако јасна.

Што се правног аспекта тиче, из тадашњих историјских извора познато је да су се оптужбе износиле највише на два језика. Први разлог томе је да би народ могао да разуме. Други разлог био је због веће прецизности одређеног језика у односу на други: у римским провинцијама, на пример, судски процес се често одвијао на грчком, али је пресуда изрицана на прецизнијем латинском.⁵¹

7. Исус Христос и пред Иродом Антипом?

„13. *А Пилат, сазвавши првосвештенике, старешине и народ,*

14. Рече им: Доведосте ми овога човека као да он отпађује народ, и ето, ја га пред вама испитам, и не нађох на овоме човеку ниједне кривице од онох за које га ви оптужујете;

15. А ни Ирод јер вам га посла натраг. И ето, није учинио ништа што би заслуживало смрт.

---

⁵⁰О. Вујовић, „IUS VITAE AC NECIS и Христос“, *Црквене студије Ниш*, 2023, 266

⁵¹Тројезични крсни

натпис, <https://priateljboziji.com/%D1%82%D1%80%D0%BE%D1%98%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8-%D0%BA%D1%80%D1%81%D0%BD%D0%B8-%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BF%D0%B8%D1%81/>, 12.

август 2025.

16. Да га дакле казним и пустим...⁵²

Јеванђеље по Луки, доноси нам још један занимљив детаљ овог судског процеса. Наиме, када је Исус Христос одведен пред Понтијем Пилатом, а да га овај шаље Ироду Антипи (који је у то време управљао Галилејом).

Логично је зашто је Исус послат тамо:

1. Понтије Пилат је још једном хтео да се реши овог случаја;

2. Понтије Пилат природно шаље осуђеног код управитеља његовог родног места, с обзиром да је и сам Исус Христос родом из Галилеје. Правно гледано, Ирод јесте имао могућност да Исусу суди.

Међутим, Ирод ипак враћа Исусов случај Пилату.

Чињеница да ни Ирод није осудио Исуса – за Понтија Пилата значила је само једно, да ни Ирод на овом човеку не налази ниједну кривицу. Ово потврђује и сам текст јеванђеља по Луки.

На основу стихова из јеванђеља по Луки, можемо, такође да закључимо још једну битну ствар, а то је да Понтије Пилат и Ирод имају једну заједничку особину – подједнако се *боје* јеврејског народа, јер да иако на Исусу не налазе никакву кривицу и неће да га погубе, они би да га бар само казне и осрамоте – не би ли задовољили сам народ и њихове представнике.

Правно гледано, то није имало никаквог смисла јер нема законодавсва које подразумева било какву казну без претходно утврђене кривице. Кроз сва та дешавања, јасно нам се преноси атмосфера народа за време суђења Исусу: народ гори од жеље да погуби Исуса Христа и то у време празничног расположења и прослављања њиховог највећег празника, Пасхе.

---

⁵²Лк. 23, 13-16

8. Римско право аболиције за празник *Пасха*

*Термин *аболиција* етимолошки потиче из латинског језика. Она значиукидање, поништење у општем смислу, док правнички речено она је ослобођење од кривичног гоњења, обустава судског поступка. Она практично значи извесни „*изостанак пресуде*“.⁵³

Римско право аболиције за празник Пасха односи се на праксу ослобађања затвореника током јеврејског празника Пасхе. Један затвореник – ослобађан је по избору народа.

Ово право, Понтије Пилат и током овог суђења даје јеврејском народу, надајући се да ће ослободити недужног – Исуса Христа. Јеврејски народ, ипак, без размишљања одлучује да ослободи осуђеног - потврђеног криминалца и убицу – Вараву.

Јеванђеље по Марку, доноси нам још неке детаље везане за ово право искоришћено у овом суђењу:

„9. А Пилат одговори народу: *Хоћете ли да вам пустим цара јудејскога?*

10. *Јер знадијаше да су га из зависти предали првосвештеници.*

11. *Али првосвештеници подстакосе народ да је боље да им пусти Вараву...*“⁵⁴

На основу Марковог извештаја, видимо да је завист – оно што држи јеврејски народ у истрајности да Исус Христос буде погубљен. Такође, видимо и то да се првосвештеници мешају у право народа и убеђују их да је за њих боље да им пусти Вараву. То делује као одређена претња упућена народу од стране првосвештеника.⁵⁵

---

⁵³*Pomilovanje i amnestija. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu* https://zbornik.pf.uns.ac.rs/wp-content/uploads/2018/08/doi_10.5937_zrpfns48-5745.pdf, 16. март 2025.

⁵⁴Мк. 15, 9-11.

⁵⁵Мк 15, 10 – 15.

Јако је битно поменути да сва четворица јеванђелиста помињу Вараву, чувеног злочинца, којег је Пилат осудио због изазивања немира и покоља у граду. "*Који бијаше бачен у тамницу за некакву буну учињену у граду и за крв*"⁵⁶

Матеј говори о Варави само као о „*злогласном затворенику*“.

Јеванђелисти Марко и Лука називају Вараву човеком који је умешан у побуну (с обзиром на време када Вараву живи – вероватно се подразумева побуна против Римског царства, јер су Јевреји били врло незадовољни чињеницом да је њихова земља под Римском влашћу).

Јеванђелист Јован говори о Варави као разбојнику. Углавном је то оно што се зна о овом осуђенику. Поставља се питање, зашто је његова личност нама, који се бавимо овим суђењем, битна?

Његова личност, битна је свима који се баве овим судским процесом из простог разлога што комплетира слику о истом. Наиме, тај Вараву јесте неко ко се ставља наспрам Исуса. Народ бира између потврђеног злочинца и невиног човека.

„Варавва“ односно „Бар Абба“ у теолошкој литератури значи *Син Очев*. Логично је да је свако Син Очев, али нам ово име овде открива кривицу овог човека – његово име је заправо месијанско име. Месије су у јудаизму носиле месијанска имена. Вараву је у тамници не само због тога што је разбојник / убица, већ зато што је реална политичка претња. Имамо ситуацију да су људи морали да бирају између Исуса, који је у свет дошао као Син Божији да спаси људе од греха и смрти (што они нису препознали), и другог „Исуса“, који је рођен од обичног човека и обећавао Јеврејима спасење од римске владавине.

То је једна од иронија овог судског процеса где се види да заправо представници Јеврејске власти уопште нису били доследни свом законодавству. Вараву је био осуђен, његови преступи су били без колебања доказани, док је Исус био неко коме се судило напамет, и сам Понтије Пилат је више пута покушао да представницима јеврејске власти укаже на то.

---

⁵⁶ Лк 23, 19.

Поменуто право аболиције, доводи се у везу са правном установом помиловања. Ово право подразумева милосрђе. У религијском контексту, милосрђе је јако битно и једна од кључних врлина кроз коју су верници позвани да делују у љубави и доброту према ближњем. Ова врлина подразумева посебну помоћ према онима који су у невољи или пате. Широког је значења и када се нађе у правном поретку често уме да под упитник стави целокупно право. Ово посебно истиче и филозофија права.

„Помиловање се никад није ограничавало на то да потири напетости у оквиру права, оно, напротив, представља прихватање чињенице да овај свет није само свет права према изреци „Fiat iustitia, pereat mundus“ него да поред права постоје и друге вредности, и да ће можда бити потребно помоћи тим вредностима да постигну важење насупрот праву.“⁵⁷

Прича о помиловању Вараве, доказ је да је јеврејском народу било дато право да издејствују помиловање својом слободном вољом тј. својим слободним избором. Ово се помиловање јавља помиловањем које није било засновано на правним вредностима. Овај али и други примери о помиловању, дају нам могућност да много боље схватимо милост и милосрђе, као главне врлине.

Право помиловања је право које омогућава надлежном органу да потпуно или делимично ослободи осуђену особу од издржавања казне или да ублажи изречену казну. Може бити индивидуално или колективно, када се односи на групу осуђених лица. Оно не утиче на пресуду, већ на извршење казне.

„Данас, милосрђе је постало правно добротинство, које се примењује према одређеним начелима, над милосрђем правда жели да влада, као и ум над добротинством. Као што чудо крши законе физичког света тако милосрђе представља чудо без закона у оквиру правничког законског света. Са милосрђем у свет права продиру вредносне области стране праву, милост као религијска вредност, трпељивост као етичка вредност.

⁵⁸
”

---

⁵⁷Г. Радбрух, *Филозофија права*, Нолит, Београд, 1980, 224.

⁵⁸*Исто*, 225.

9. Јеврејски празник: *Пасха*

Немогуће је бавити се овим судским процесом, а не узети у обзир контекст када се он дешава. Немогуће је заобићи највећи јеврејски празник Пасху и саму Пасхалну вечеру с обзиром да је по извештајима из јеванђеља управо то последња вечера коју је Христос са ученицима имао. Тада се дешава и Јудино издајство, Петрово издајство, али и креће сам почетак судског процеса јер имамо хватање / привођење и прво испитивање.

Јеврејска Пасха је један од најважнијих и најстаријих јеврејских празника. Јевреји се на овај празник сећају чудесног изласка из Египта под вођством Мојсија, како је и описано у књизи Изласка.

„17. А у први дан бесквасних хлебова, приступише ученици Исусу говорећи му: Где хоћеш да ти уготовимо да једеш Пасху?

18. А Он рече: Идите у град томе и томе и кажите му: Учитељ каже: Време је моје близу, код тебе ћу да учиним Пасху са ученицима својим.

19. И ученици учинише како им заповеди Исус и уготовише Пасху...“⁵⁹

Први важан моменат, јесу дани бесквасних хлебова.

У питању је један седмодневни циклус који је празнован у пролеће и који се звао Празник бесквасних хлебова. А увече тог првог дана јела се Пасха. Дани у јудаизму су почињали заласком Сунца.

Према синоптичкој традицији и јеванђељима, потпуно је јасно да Христос са својим ученицима жели да једе Пасхалну вечеру. То значи да пре него што почне Пасха, то вече, на сам почетак Пасхе он вечера са својим ученицима. То би даље значило да је он

---

⁵⁹Мт. 26, 17-20.

био ухваћен одмах после вечере, да је ноћ провео у тамници и да је сутрадан мучен, распет и убијен.

На основу тог извештаја – Исус Христос би страдао на сам дан Пасхе, што је мало вероватно из разлога што је разапињање затвореника на сам дан Пасхе била велика увреда за јеврејски народ. Чињеница је да Пилат користи поменуто право ослобађања једног од затвореника у време празника Пасхе, али као неко ко је знао јеврејски закон – сигурно није то урадио на саму Пасху.

На основу синоптичких јеванђеља видимо да је Христос распет у петак, а не каже се ништа о празнику Пасхи. Али се каже да треба скинути Његово тело са крста, јер у суботу није дозвољено да ико виси на дрвету (ма из ког разлога висио). Овај јеврејски закон био је строго поштован, зато и видимо у Мк.15,42. да Јосиф тражи Исусово тело. Закључак је да према синоптичној традицији, Пасхална вечера је била у четвртак, у петак распеће и скидање са крста, а субота је шабат.

Јованово јеванђеље даје нам другачију хронологију, јер нема помена два празника која имамо код синоптика: дане бесквасних хлебова и Пасху. У Јн. 13, 4 – 11, имамо описан догађај прања ногу ученицима у време јудејске Пасхе („Пред празник Пасху...“). Код Јована, иако немамо појединости које имамо код синоптика, имамо нешто друго занимљиво, а то је да у петак ујутру, пре него што ће Христос да буде убијен, каже да Јевреји тог јутра нису хтели да уђу у римску судницу, да се не би оскрнавили, него да би могли да једу Пасху. То значи да би према Јовановој традицији Пасха била у суботу, а Пасхална вечера у петак, док би у недељу имали Васкрсење.

Разлика у хронологији, као и све написано тако како јесте, није случајно. Истраживачи су синоптичка јеванђеља представили као она која желе да укажу на тај историјски моменат страдања, док Јован жели да покрије теолошки.

За Јована је важно да је Христос распет дан пре Пасхе јер се тада у храму приноси Пасхално јагње. Тиме, управо жели да укаже на чињеницу да је Христос то Пасхално јагње које добровољно, вољом Божијом страда за грехе света тј. читав људски род.

Овај моменат Пасхалног јагњета имао је једно схватање у оквиру Мојсијеве Пасхе – као ослобађање од смрти, док је у Христово време Пасхално јагње има функцију отпуштања грехова – приношење пасхалног јагњета за опраштање грехова. Ту се Исус Христос јавља као Спаситељ, и истиче Његова улога као онога који се жртвује за откупљење и спасење.. (Јн. 1,29; 1Кор. 5,7;...)

10.Паралела: Исус Христос – апостол Петар – апостол Јуда

Као што је напред и поменуто, тема Христовог суђења јесте тема која мора да приликом тумачења обухвата шири контекст.

На пример, јако је важно нагласити да се у овом судском процесу истовремено, заправо, могу пратити два процеса. Један против Христа, а други против апостола Петра. Христа испитује првосвештеник, Петра испитује једна слушкиња. У првом случају Исус ћути, у другом случају Петар говори. У првом случају Христос остаје веран свом задатку, у другом имамо Петрово одрицање.

Теолошки гледано, ово је било веома важно за прве хришћане.

Пратити Исуса Христа до последњег тренутка било је просто немогуће. Апостоли приликом страдања Христовог – беже. Управо се велики број хришћана идентификује са апостолом Петром, јер је он личност која се каје. У том покајању – први Хришћани налазе и наду за себе, за своје покајање.

Паралелно са Петровим ликом ту је и Јудин лик, као неког ко највероватније Исуса Христа издаје због политичке опредељености. Он је инсистирао на политичком месијанству, које Христос „руши“. Христос се не поклапа са његовом концепцијом Месије. Самим тим, Јуда схвата да нема шта да тражи као Христов ученик, јер очигледно неће добити ништа, овоземаљско што је очекивао када би остао уз Христа. Да је имао нека очекивања, доказује чињеница да Исуса издаје за новац. Гледајући Петра и Јуду – обојица су издајници, обојица одустају, с тим да један остаје истрајан у својој намери, а други доживљава горко покајање.

11. Судски процес у Јовановом јеванђељу

„1. Када је Исус рекао ове речи, изађе с ученицима својим преко потока Кедрон, где беше врт у који уђе он и ученици његови.

2. А Јуда, који га издаваше, знаше то место, јер се Исус често тамо састајао са својим ученицима.

3. Јуда онда узевши чету и од првосвештеника и фарисеја слуге, дође онамо с фењерима и лучевима и оружјем.

4. Исус онда, знајући све што ће доћи на њега, изађе и рече им: Кога тражите?

5. Одговориху му: Исуса Назарећанина. Исус им рече: Ја сам. А с њима стајаше и Јуда, који га издаваше.

6. А кад им рече: Ја сам, они одступише натраг и падоше на земљу.

7. Онда их опет запита: Кога тражите? А они рекоше: Исуса Назарећанина.

8. Исус одговори: Рекох вам да сам ја; ако, дакле, мене тражите, пустите ове да Иду.

9. Да се испуни реч коју рече: Од оних које си ми дао не изгубих ниједнога.

10. Онда Симон Петар, имајући мач, извуче га и удари слугу првосвештениковог и одсече му десно уво. А име слуге беше Малх.

11. Исус тада рече Петру: Врати мач у ножницу; зар да не пијем чашу коју ми је дао

Отац? „⁶⁰

11.1. Суђење Исусу

„12. Тада чета и заповедник и слуге Јудејаца ухватише Исуса и свезаше га.

13. И одведоше га најпре Анани, јер беше таст Кајафи, који беше првосвештеник оне године.

14. А бејаше Кајафа онај који даде савет Јудејцима да је боље да један човек умре за народ.

15. А за Исусом иђаше Симон Петар и други ученик. А тај ученик беше познат првосвештенику, и уђе с Исусом у двор првосвештеника.

16. А Петар стајаше напољу код врата. Тада изађе други ученик, који беше познат првосвештенику, и рече вратарки, и уведе Петра.

17. Тада рече слушкиња вратарка Петру: Ниси ли и ти од ученика овога човека? Рече онај: Нисам.

18. А слуге и слушкиње стајашу и грејашу се код огња, јер беше хладно, и грејашу се. А Петар стајаше с њима и грејаше се.

19. Онда првосвештеник запита Исуса за ученике његове и за науку његову.

20. Исус му одговори: Ја говорих јавно свету; ја свагда учих у синагоги и у храму, где се свагда скупљају Јудејци, и ништа тајно не говорих.

21. Што питаш мене? Питај оне који су слушали шта им говорих; ево они знају шта ја говорих.

22. А кад он ово рече, један од слугу који стајаше ондје удари Исусу шамар,

---

⁶⁰Јн.18, 1-11

говорећи: Тако ли одговараш првосвештенику?

23. Исус му одговори: Ако зло рекох, докажи да је зло; ако ли добро, што ме бијеш?

24. И Анана га посла свезана првосвештенику Кајафи. “⁶¹

Извештај из Јовановог јеванђеља подједнако је драгоцен за овај судски процес као и онај извештај из синоптичких, јер у односу на њих даје неке додатне податке. Важно је напоменути да једино синоптици помињу два процеса када је сам Христос у питању: један пред Синедрионом, други пред Пилатом. У Јовановом јеванђељу нема суђења пред Синедрионом већ само извођење пред првосвештеника.

„12. Чета и заповедник и слуге јудејске ухватише Исуса и свезаше га.

13. И одведоше га најпре Ани, јер беше таст Кајафи, који беше првосвештеник оне године... “⁶²

Из даљег текста, видимо како Исус пролази код првосвештеника Ане: Када даје одговор на постављено питање – добија шамар од слуге, на шта Исус устаје у своју одбрану речима:

„Ако зло рекох, докажи да је зло; ако ли је добро, зашто ме бијеш? “⁶³

Исус Христос поставља врло смислено питање и аргумент. Пита, на основу чега приликом привођења спроводе казну над њим. Указује им на пропусте у њиховом законодавству.

Након тога, Исуса шаљу првосвештенику Кајафи – о боравку код Кајафе, осим да је био у току вечери, немамо додатних информација.

Следећа радња дешава се у судници пред Пилатом. Испитивање пред њим, такорећи исто је као и код синоптика. На питање Пилата: „Шта си учинио“, Исус Христос одговара следеће:

---

⁶¹Јн. 18, 12-24

⁶²Јн. 18, 13-14

⁶³Јн. 18,23

„36. Царство моје није од овога света; када би било од овога света царство моје, слуге моје би се бориле да не будем предан Јудејцима; али царство моје није одавде.

37. Тада му рече Пилат: „Дакле, ти си цар? Исус одговара:“*Ти кажеш да сам ја цар. Ја сам за то рођен и за то сам дошао на свет да сведочим истину. И сваки који је од истине слуша глас мој.*“⁶⁴

Пре погубљења Пилат је тражио од Исуса да му потврди да ли себе сматра царем Јудејским. Ово је типичан правнички начин испитивања у суду када се од једне стране тражи јасно и једноставно изношење својих сопствених схватања како би се добила несумњива слика и донела несумњива одлука.⁶⁵

Затим, следи обичај пуштања једног осуђеника на Пасху, осуда Исуса Христа и његово страдање уз све оне моменте ироничне интронизације цара.

Што се самог судског процеса тиче, нема великих разлика у односу на синоптике и Јована. Разлика је уочљива у теолошкој анализи – око дана страдања, што за овај рад није толико битно.

12. Припадници јеврејских секти као део судског процеса

Јеврејске секте јесу различите групе унутар јудаизма које се разликују по веровањима, праксама и тумачењима Божије речи. Неке од најпознатијих, и нама за овај рад најбитнијих јесу:

*Фарисеји (строги интерпретатори Торе и усменог предања)

*Садукеји (поштоваоци само писане Торе)

*Књижевници (тумачи Закона)

---

⁶⁴Јн. 18, 36-37.

⁶⁵О. Вујовић, „IUS VITAE AC NECIS и Христос“, *Црквене студије Ниш*, 2023, 266.

Припаднике ових секти помиње и сам Господ Исус Христос у Новом Завету, на доста места. Свакако је кључно оно где каже:

„На Мојсијеву столицу седоше књижевници и фарисеји. Све дакле што вам кажу да држите, држите и творите; али шта они чине не чините; јер говоре, а не чине...Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемери, што затварате Царство небеско од људи; јер ви не улазите нити дате да улазе који би хтели...”⁶⁶

Припадници ових јеврејских секти, јесу били они који су сакупљали и излагали оптужбе против Исуса Христа. Били су присутни и на сваком суђењу, али и приликом страдања.

„Док су оптуживали Исуса да се изједначава с Богом, фарисеји и рабини сами су то учинили. Своје заповести сматрали су једнако вредним заповестима Торе, чак и вреднијим.”⁶⁷

---

⁶⁶Лк. 23.

⁶⁷Ж. Степановић, *Суђење Исусу – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008, 84.

13. Пророчки моменат и виши смисао судског процеса

Када се погледа контекст одељка јеванђеља у коме се представља судски процес – јасно се види да се ништа што има везе са њим не дешава случајно. Све је по Божијем промислу односно допуштењу.

Још на самом почетку дела и рада Исуса Христа, већ у другој глави Јовановог јеванђеља дешава се једна ситуација која нас уводи у целу причу:

„13. ...и отиде Исус у Јерусалим.

14. И нађе у храму оне што продају говеда и овце и голубове и мењаче новца где седе.

15. И начинивши бич од узица изагна све из храма и овце и говеда, а мењачима просу новац и столове испретура.

16. И рече онима што продају голубове: Носите то одавде, не правите од дома Оца мога, дом трговине!

17. А ученици се његови сетише да је написано: Ревност за дом твој изједа ме.

18. Јудејци пак одговорише и рекоше му: Какав нам знак показујеш да то чиниш?

19. Исус одговори и рече им: Развалите овај храм и за три дана ја ћу га подићи.

20. А јудејци рекоше: Четрдесет и шест година зидан је овај храм, а ти ћеш за три дана да га подигнеш? ⁶⁸

21. А он говораше о храму тела својега.

Дакле, овде видимо пророчки моменат. Исус Христос најављује своје страдање и васкрсење након три дана.

---

⁶⁸Јн. 2, 12-21.

Затим, Исус Христос у молитви изреченој у Гетсиманији говори:

*„Оче мој, ако је могуће нека ме мимоиђе чаша ова: али опет не како ја хоћу, него како ти...“*⁶⁹.

Наиме, овде је уткана једна теолошка истина која се односи на Божији план за спасење свега створеног кроз страдање Јединородног Сина. И сам Господ Исус Христос који кроз речи ове молитве показује страх – својствен људској природи, ипак све препушта вољи Оца. Виши смисао овог судског процеса је тај – да страдања Исуса Христа није било, не би било ни спасење, ни победе над смрћу, ни васкрсења. Како каже апостол Павле:

“А ако Христос није устао, онда је празна проповед наша, па празна и вера ваша“.⁷⁰

Сам судски процес указује на заслепљеност јевреја и то тиме што очекују земаљског Месију, Спаситеља који ће их спасити поробљености и тешких животних услова у којима су се нашли. Они су заправо очекивали политичког Месију.

Исус Христос био је један од њих, и сам је био Јеврејин. Али они у окорелости свог срца не успевају да схвате истину и уместо да приме богочовека, они га осуђују на смрт.

И још, сам Исус Христос неколико пута у Новом Завету најављује своје страдање, смрт и васкрсење као део Божијег плана за спасење човечанства:

*21. Од тада поче Исус казивати ученицима својим да њему ваља ићи у Јерусалим, и много пострадали од старешина и првосвештеника и књижевника, и убијен бити и трећи дан ће устати.*⁷¹

22. А кад су ходали по Галилеји, рече им Исус: Син Човечији биће предан у руке људске;

*23. И убиће га, и трећи дан устаће. И веома се ожалостише.*⁷²

17. И полазећи Исус горе у Јерусалим, узео насамом на пут Дванаесторицу ученика и рече им:

---

⁶⁹Мт. 26,39

⁷⁰1 Кор 15, 14

⁷¹Мт. 16,21

⁷²Мт. 17, 22-23.

18. *Ево идемо горе у Јерусалим, и Син Човечији биће предан првосвештеницима и књижевницима, и осудиће га насмрт.*

19. *И предаће га незнабошцима да му се ругају и да га шибају и разапну и у трећи дан васкрснуће.*⁷³

О свим овим најавама Исусовог страдања, читамо и у:

*јеванђељу по Марку (8,31; 9,31; 10, 32-34.)

*јеванђељу по Луки (9,22; 9, 44-45; 18, 31 – 33)

*јеванђељу по Јовану (12, 23-24; 12, 32-33)

14.Образац Исуса Христа / о понашању према ближњем у случају када он греш

15. *Ако ли ти згреши брат твој, иди и покрај га насамо; ако те послуша добио си брата својега.*

16. *Ако ли те не послуша, узми са собом још једнога или двојицу да на устима два или три сведока остане свака реч.*

17. *Ако ли њих не послуша, кажи Цркви; а ако ли ни Цркву не послуша, нека ти буде као незнабожац и цариник.*⁷⁴

„Из ових Христових речи види се, да је црква организовано друштво, које има правно устројство, има своје органе и суд и расправља кривице својих чланова у свим инстанцама до последње касације. А исто тако и да су пресуде њене извршне, јер Христос додаје: „што год свежете на земљи, биће свезано и на небу и што год разрешите на земљи на земљи; биће разрешено и небу.“ (Мт.18,18) Значи друштво које може пуноправно решавати,

---

⁷³Мт. 20, 17-20.

⁷⁴Мт. 18, 15-17.

доносити одлуке, судити и примењивати санкције. Из оваквог појма о цркви као друштву поникли су називи за цркву код свих романских народа, као: *ecclesia, leglise, chiese, iglesia*. Сви ти називи показују цркву као друштво или заједницу верних, сједињених вером у Исуса Христа у један општи духовни савез, савез са потпуном организацијом и правним уређењем.⁷⁵

Такође, Исус Христос, овим речима, даје јасан образац како поступати према ближњем онда када он греши. Управо је овај образац и одговор на питање како је требало да изгледа процес који би претходио његовом судском процесу. Зато Исус приликом привођења и каже:

„Као на разбојника изашли сте с ножевима и с кољем да ме ухватите, а сваки дан сам код вас седео учећи у храму и не ухватисте ме.“⁷⁶

Овим речима указује на то да не поступају исправно из више разлога. Зато што Га хватају ноћу и крше јеврејску праксу; зато што Га хватају ноћу у „рацији“ као неког најтежег разбојника кога дуго гоне и не могу да ухвате. Он је сваки дан био међу њима, живео, проповедао, чинио чуда... Исусу није јасно зашто његово привођење, испитивање, осуда и страдње иду овим током. Овим речима Исус Христос показује разочарење и указује на лицемерје оних који су дошли да га ухапсе.

Међутим, Јеврејима очигледно нису биле ни битне ни јасне и ове Христове речи. Намеће се питање, да ли су они (али и ми данас) схватили ко заправо јесте наш ближњи?

У јеванђељу по Луки 10, 29-37 добијамо одговор на ово питање.

Кроз познату причу *О милостивом Самарјанину*, Исус Христос руши све баријере и разлике које ми људи правимо. Ближњи је онај *који нам милост учини* и онај *коме ми учинимо милост*. Прича носи и шаље јаку моралну поруку о универзалности љубави и милосрђа.

Јеврејски представници власти очигледно нису разумели исправно ко је њихов ближњи па зато Исуса Христа доживљавају као опасност и непријатеља.

---

⁷⁵ Б. Гардашевић, *Избор црквено-правних радова*, Београд : Богословски факултет СПЦ, 2002, 56.

⁷⁶ Мт. 26, 55

15. Старозаветна правила која се превазилазе са доласком Исуса Христа

Као што је већ и поменуто, Исус Христос и сам за себе каже да није дошао да укине и погази Стари Завет већ да испуни све оно у њему најављивано као и да кроз Нови Завет да нови смисао многим местима из Старог.

Јевреји су требали да схвате Бога као Бога љубави, милосрђа и милости. Као Оног који не жели освету и мучење него праштање, поправљање и покајање.

„Хришћанство осуђује старозаветно правило:

„Око за око, зуб за зуб“ и са тим и личну одмазду (Мт. 5,38-42) али оно усваја кажњавање преступника (Мт. 7,2; Мк. 4,24; Лк. 6,38; Кол. 3,25; 2Сол. 1,6 и 8; Јак.2,13). Но, та казна мора имати циљ поправљања и поучавања у правди. Пошто је преступ зло и неправда – то зло мора бити уништено, а неправда поправљена, и зато су апостоли и њихови наследници опомињали хришћане, да не чине зло иначе ће бити кажњени...Само хришћанство друкчије гледа на последицу и сврху црквене казне. Оно казну сматра као средство за измирење са увређеним Богом, као средство које Црква даје преступнику како би се поправио и постао достајан хришћанског друштва. Са казном Црква га враћа на прави пут како би ишао свом циљу и стекао спасење.“⁷⁷

За разлику од Старог Завета који садржи законе који прописују смртну казну за одређене преступе (у књизи Левитској и Поновљеним законима), Нови Завет смртну казну не види ни као опцију ни као решење. Па чак и за најтеже преступнике. Љубав и опроштај према грешницима јесте нешто на чему се кроз Христово учење ставља посебан акценат. Са хришћанске, Новозаветне тачке гледишта, смртна казна никако не може да буде решење, колико год тежак преступ био, из разлога што немамо право да узимамо живот некоме коме га нисмо дали. Такође, са смртном казном не остављамо могућност за

---

⁷⁷Б. Гардашевић, *Избор црквено-правних радова*, Београд : Богословски факултет СПЦ, 2002, 82-83.

покајање преступнику. Кроз познати и поменути пример о жени ухваћеној у прељуби (Јн. 8,7) видимо да Исус позива на саосећање и опроштај уместо осуде.

Исус Христос на овом примеру шаље много јасну поруку:

„Ко је без греха, нека први баца камен.“

Тај нови смисао љубави према ближњем - представници јеврејске власти нису могли да схвате. Зато Исус Христос бива третиран и осуђен на најгори могући начин.

Многи велики оци, говорили су и обимно писали (и дан данас пишу) о страдању богочовека. Посебно су наглашавали дубоко значење Христовог страдања за спасење човечанства. Поред свих аспеката које обухватају и сагледавају, налази се и правни аспект, само суђење Исусу Христу:

1. ****Антоније Храповицки (митрополит)****:

*"Суђење Христу било је изопачење закона, јер су у њему били присутни елементи правног апсурда и неправде. Јеврејске власти су осудиле Христа за богохуљење, иако је Он био Бог, што њихову пресуду чини богословски погрешном и правно неправедном."*⁷⁸

2. ****Андреј Кураев (ђакон)****:

*"Незаконитост суђења Исусу Христу се испољава у кршењу свих основних принципа суђења тог времена, укључујући одсуство објективне истраге, притисак на сведоке и кршење ноћног времена одржавања суђења, што је по тадашњем јеврејском праву било недопустиво."*⁷⁹

3. ****Јован Златоусти (светитељ)****:

*"Осуда Христа је правно незаконита, јер су сведочанства против Њега била лажна, и чак римски прокуратор Пилат, не налазећи у Њему кривице, ипак Га је предао на распеће, што сведочи о правном и богословском апсурду онога што се дешавало."*⁸⁰

---

⁷⁸ Суд над Христом и его юридические аспекты, <https://pravoslavie.ru/sud-nad-hristom>, 20. јун 2025.

⁷⁹ Богословие и право: суд над Христом, <https://bogoslov.ru/articles/sud-nad-hristom>, 23. август 2025

⁸⁰ Толкование на суд над Христом, https://azbyka.ru/otechnik/Ionn_Zlatoust/sud-nad-hristom, 26. јун 2025.

4. ****Тихон Задонски (светитељ)****:

*"Суђење Христу било је не само правно неправедно, већ и богословски противречно, јер су Га оптуживали за то што је тврдио своје божанство, које је било истинито, што чини ово суђење не само људском грешком, већ грехом против Бога."*⁸¹

5. ****Архимандрит Софроније (Сахаров)****:

*"Правни процес против Христа је кулминација греха човечанства, где, криећи сопствене законе, судије су донеле пресуду не само човеку, већ и Богу, што је довело до трагедије васељенских размера."*⁸²

Према савременом кривичном праву, кривично дело подразумева законом предвиђено противправно понашање учињено са кривицом. У том смислу, неопходно је постојање јасне радње, противправности и одговорности учиниоца. Међутим, у случају Исуса Христа, тешко је утврдити постојање ових елемената, будући да његово деловање није представљало класично кривично дело. Додатно, анализом кривичних дела против државе може се уочити да је оптужба против Христа имала пре свега политички карактер што указује на могућност злоупотребе правног поступка.⁸³

---

⁸¹ Праведност и суд в свете учения Христа, https://azbyka.ru/otechnik/Tikhon_Zadonskij/sud-nad-hristom, 20. јун 2025.

⁸² Суд над Христом и его богословские последствия, <https://pravoslavie.ru/sophrony/sud-nad-hristom>, 19. фебруар 2026.

⁸³ Зоран Стојановић, *Кривично право – општи део*, Нови Сад 2024.

16. Закључак

На основу свега изнетог и обрађеног, остаје нам да поновимо и још једном закључимо да је суђење Исусу Христу једно од најпознатијих и најважнијих суђења у историји.

Овај судски процес, остаје упамћен по недостацима у правној процедури, неадекватном сведочењу и по политичкој поздини суђења. Остаје упамћен као неправедно суђење са теолошке и незаконито суђење са правне стране.

Према старојеврејском праву, кривичне пресуде се осуђујућом одлуком доносе тек наредног дана, а суд се не одржава петком или уочи празника. Након ноћног суђења, Синедрион је прогласио Исуса „кривим за смрт“, али пресуда је формално требало да се изрекне тек наредног дана, који је била субота, када је одржавање судског заседања било забрањено. Чланови Синедриона су се ипак окупили ујутру, кршећи правило да дан почиње увече и да пресуда не може бити изречена раније. Дакле, суд над Исусом Христом био је у супротности са тадашњим правним нормама.⁸⁴

Исусово суђење, често се посматра као симбол неправедне осуде, мучеништва и жртве из ког изничу Блаженства, главна порука сваком верујућем човеку који није заслепљен оним што нуди овоземаљско:

3. *“Блажени сиромашни духом, јер је њихово Царство небеско;*
4. *Блажени који плачу јер ће се утешити;*
5. *Блажени кротки јер ће наследити земљу;*
6. *Блажени гладни и жедни правде; јер ће се наситити;*
7. *Блажени милостиви, јер ће бити помиловани;*

---

⁸⁴Ж. Степановић, *Суђење Исусу – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008.

8. Блажени чисти срцем јер ће Бога видети;

9. Блажени миротворци јер ће се синови Божији назвати;

10. Блажени прогнани правде ради, јер је њихово Царство небеско;

11. *Блажени сте када вас срамоте и прогоне и лажући говоре против вас свакојакe рђаве речи, због мене...*⁸⁵

Блаженства су пуна истицања правде, као пута који води Царству небеском. А задобити ово Царство, о којем је проповедао и сам Исус Христос – једино има смисла. Свако ко на време схвати исправан пут и смисао, обезбеђује себи живот вечни.

На примеру богочовека видимо који је то пут, пут који подразумева да *борба буде непрестана*. Да није једноставан и лак, али да је истинит и исправан.

То што је, правно гледано, на суђењу Исуса Христа било толико пропуста шаље јасну поруку и човеку 21. века: да не сме да буде пада у очај и да све има свој дубљи смисао. Право јесте битно и неопходно, али је променљиво и применљиво. Као и на примеру Исуса Христа врло је јасно и очигледно да колико год неки прописи имали дугу традицију, били јасни и подразумевани – ипак могу да буду промењени и непримењени или примењени уз другачије тумачење.

Историјска поузданост новозаветних извора представља један од кључних аргумената у разматрању правних околности Христовог суђења. Посебно се истиче дело *The Bearing of Recent Discovery on the Trustworthiness of the New Testament*, у коме Вилијам Ремзи, као истакнути историчар и археолог, указује на висок степен прецизности новозаветних списа. Он наглашава да је „Лука историчар првог реда“ (стр. 79), чиме се аутору Јеванђеља и Дела апостолских приписује изузетна историјска поузданост. Ремзи истиче да се „Лукина тачност показује у мноштву појединости“ (стр. 222), што обухвата и описе политичко-правних прилика у оквиру Римског царства. Посебно је значајно његово запажање да аутор показује „изузетно познавање географије и управе Мале Азије“ (стр. 81), што указује на добро разумевање административног и правног система тог времена. У

---

⁸⁵Мт.5, 3-11.

том контексту, извештаји о суђењу Исусу Христу не могу се посматрати искључиво као теолошки наративи, већ и као историјски релевантни извори који одражавају стварне правне процедуре. Ремзи закључује да су „докази снажно у прилог поузданости Новог завета“ (стр. 389), што додатно оснажује аргумент о историјској утемељености догађаја везаних за Христово суђење.⁸⁶

Овај рад, важно је закључити још једним освртом на правне неправилности којих је у овом судском процесу било:

- Пресуда пре суђења: Одлука о Исусовој кривици донета је пре формалног суђења (унапред одређена).⁸⁷
- Незаконито хапшење: Исус је ухапшен ноћу, што је било противно јеврејским законима
- Суђење ноћу: Суђење је одржано ноћу, што је било противно јудејском закону⁸⁸.
- Одсуство сведока одрбане: Исусу није било омогућено да има сведоке у своју одбрану.
- Пристрасност суда: Суђење је било пристрасно, са унапред донетом пресудом и лажним оптужбама.

Сам судски процес имао је три фазе:

1. Суђење пред првосвештеником Аном; 2. Суђење пред Кајафом; 3. Суђење пред Понтијем Пилатом.

Ипак, потребно је још једном истаћи и чињеницу да ово суђење, као остала суђења, не носи само правни карактер већ подразумева и теолошки. Теолошки аспект овог суђења јесте тај да Исусово суђење има дубок теолошки значај и посматра се као испуњење пророштва из Старог завета. Пророци су предвидели долазак Месије који ће страдати за

---

⁸⁶ W. Ramsay, *The Bearing of Recent Discovery on the Trustworthiness of the New Testament*, London, Hodder and Stoughton, 1915.

⁸⁷ Суд над Исусом Христом, разматраваеми с юридической точки зрения, <https://azbyka.ru/otechnik/Lopuhin/sud-nad-iisusom-hristom/>, 25. новембар 2025.

⁸⁸ Исто

грехе човечанства. Христово хапшење, суђење и распеће сматрају се остварењем ових пророштава.

Кроз своју жртву на крсту, Исус је понудио спасење човечанству.

Његова смрт и васкрсење означавају победу над грехом и смрћу, и пружају верницима наду у вечни живот. Христово страдање и жртва представљају централни део хришћанске вере и наглашавају Божију љубав и милост према човеку.

...једнако носимо на телу смрт Господа Исуса, да се живот Исусов на телу нашем покаже. Јер ми живи једнако се предајемо на смрт за Исуса, да се и живот Исусов појави на смртном телу нашем ... Ми верујемо, зато и говоримо, знајући да ће онај који подиже Исуса и нас подигнути са Исусом.⁸⁹

---

⁸⁹Монаштво и проблем страдања, у Теолошки погледи, <https://teoloskipogledi.rs/wp-content/uploads/2025/01/172-190.pdf>, 23. март 2026.

БИБЛИОГРАФИЈА:

1. Библија / Свето Писмо Старог и Новог Завета, Александрија, Београд, 2010.
2. Гардашевић, Благота, *Избор црквено-правних радова*, Београд : Богословски факултет СПЦ, 2002.
3. Вујовић, Огњен, *IUS VITAE AC NECIS и Христос*, Црквене студије Ниш, 2023.
4. Вујовић, Огњен, *Немања као Првосвештеник*, Национални интерес година XVII, вол.42, број 2/2022
5. Радбрух, Густав, *Филозофија права*, Нолит, Београд, 1980.
6. Стојановић, Зоран, *Кривично право – општи део*, Нови Сад 2024.
7. Станојевић, Обрад, *Римско право*, Београд, Досије, 2002.
8. Степановић, Жељко, *Суђење Исусу – правни аспекти*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2008.
9. Стробел, Ли, *Исусов злочин*, Београд, Metaphysica, 2004.
10. Тацит, Корнелије, *Анали*, Београд, Тема: 2006.
11. Флавије, Јосиф, *Јудејске старине*, Београд, Двери: 2008.
12. Флавије, Јосиф, *Јудејски рат*, Београд : Просвета, 1967.
13. Малицки, П. , *Историја хришћанске цркве : са упутством за приложену црквено-историску карту(Прва три века)*, Београд : Књижарница Р. К. Ђуковића, 1933.
14. Јеромонах Иринеј Буловић, *Монаштво и проблем страдања*, у Теолошки погледи, <https://teoloskipogledi.rs/wp-content/uploads/2025/01/172-190.pdf>

15. Преподобни Јустин ђелијски и врањски, *Тумачење светог јеванђеља по Јовану*, <https://svetosavlje.org/tumacenja-svetog-evandjelja-po-jovanu/21/>
16. Sir William Ramsay, *The Bearing of Recent Discovery on the Trustworthiness of the New Testament*, London, Hodder and Stoughton, 1915.
17. Alan Watson, *Jesus and the Jews the Pharisaic Tradition in John*, Athens, Georgia, The University of Georgia Press, 1995.
18. Александр Павлович Лопухин, *Суд над Иисусом Христом, рассматриваемый с юридической точки зрения*, <https://azbyka.ru/otechnik/Lopuhin/sud-nad-iisusom-hristom/>
19. *Суд над Иисусом Христом*, <https://azbyka.ru/sud-nad-iisusom-hristom>
20. Андрија Тамс, *Библија у светлу друштвених борби*, Анали Правног факултета, https://anali.rs/xml/197-/1970c/1970-5c/Anali_1970-5c-13.pdf
21. Храповицкий, Антоний, *Суд над Христом и его юридические аспекты*, <https://pravoslavie.ru/sud-nad-hristom>
22. Кураев, Андрей, *Богословие и право: суд над Христом*, <https://bogoslov.ru/articles/sud-nad-hristom>
23. Иоанн Златоуст, *Толкование на суд над Христом*, https://azbyka.ru/otechnik/Ionn_Zlatoust/sud-nad-hristom
24. Тихон Задонский, *Праведность и суд в свете учения Христа*, https://azbyka.ru/otechnik/Tikhon_Zadonskij/sud-nad-hristom
25. Архимандрит Софроний, *Суд над Христом и его богословские последствия*, <https://pravoslavie.ru/sophrony/sud-nad-hristom>
26. Иеромонах Иов (Гумеров), *Суд над Иисусом Христом. Богословский и юридический взгляд. Ч.4.*, <https://pravoslavie.ru/2998.html>

27. Ion, G. F., & Dumitrache, A. A. I. (n.d.). *The trial of Jesus Christ – legal reflections on freedom of thought, conscience and religion. Acta Universitatis Danubius – Juridica*, https://www.dj.univdanubius.ro/index.php/AUDJ/article/view/3607?utm_source=chatgpt.com
28. Αιμιλιανίδης, Α. Κ. (2020, 20. απριλ). Ήταν Νόμιμη η Δίκη του Ιησού; Δικαιοσύνη, <https://dikaiosyni.com/katigories/arthra/itan-nomimi-i-diki-tou-iisou/>
29. Rešetar, D. (2014). *Pomilovanje i amnestija. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Novom Sadu*, 48(1), 429-444 https://zbornik.pf.uns.ac.rs/wpcontent/uploads/2018/08/doi_10.5937_zrpfns48-5745.pdf

Изјава о ауторству

Име и презиме аутора Никола Павловић

Број индекса 315/2022

Изјављујем

да је мастер рад под насловом

“Исус Христос, богочовек пред овоземаљским судом, теолошко – правни аспекти”

- Резултат сопственог истраживачког рада;
- Да мастер рад у целини, а ни у деловима није био предложен за стицање друге дипломе према студијским програмима других високошколских установа;
- Да су резултати коректно наведени
- Да нисам кршио/ла ауторска права и користио/ла интелектуалну својину других лица.

У Врању,

Потпис аутора

29.04.2026.

